

УДК 614.2:725.51.004.12(477.87)

В.В. Скрип

ХАРАКТЕРИСТИКА МЕРЕЖІ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ЇХ ОСНОВНИХ РЕСУРСІВ

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна
ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України», м. Київ, Україна

Мета – вивчити і проаналізувати мережу закладів охорони здоров'я Закарпатської області та їх основні ресурси.

Матеріали та методи. Матеріалами дослідження були звіти закладів охорони здоров'я Закарпатської області, які надають первинну та вторинну медичну допомогу, за 2014 р. Метод: статистичний. Отримані результати статистично опрацьовані з використанням загальноприйнятих методів.

Результати. Встановлено нерівномірний рівень забезпеченості населення області в розрізі адміністративних територій закладами охорони здоров'я, госпітальними ліжками та медичними кадрами.

Висновки. Забезпеченість населення мережею закладів охорони здоров'я та їх основними ресурсами має бути врахована в подальшому реформуванні системи вторинної медичної допомоги населенню області.

Ключові слова: Закарпатська область, заклади охорони здоров'я, госпітальні ліжка, медичні кадри, населення, адміністративні території, забезпеченість.

Вступ

Сьогодні в Україні проводиться комплексне реформування системи охорони здоров'я [2], яке передбачає пріоритетний розвиток первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД) на засадах сімейної медицини [3, 4] та оптимізацію вторинної медичної допомоги із формуванням госпітальних округів [5] і створенням лікарень нового для України типу: інтенсивного лікування, планового лікування, відновного лікування та хоспісів [2]. Для проведення реформи необхідний детальний аналіз існуючої системи охорони здоров'я, мережі закладів охорони здоров'я та їх ресурсного забезпечення і показників діяльності [1]. Це і визначило актуальність даного дослідження.

Мета роботи – вивчити та проаналізувати мережу закладів охорони здоров'я Закарпатської області та їх основні ресурси.

Матеріали та методи

Матеріалами дослідження стали звіти закладів охорони здоров'я Закарпатської області, які надають первинну та вторинну медичну допомогу, за 2014 р. Методом дослідження був статистичний. Отримані результати статистично опрацьовані з використанням загальноприйнятих методів.

Результати дослідження та їх обговорення

На першому етапі дослідження вивчено та проаналізовано мережу закладів охорони здоров'я області в розрізі адміністративних територій (табл. 1).

За наведеними в табл. 1 даними, із 13 адміністративних районів у 5 (38,5%) функціонують центральні районні лікарні (ЦРЛ), у 10 (76,9%) – районні лікарні (РЛ), в 11 (84,6%) – центри первинної медико-санітарної допомоги (ЦПМСД), у 3 (23,1%) – районні поліклініки, у 5 (38,5%) – міські лікарні, в 1 (7,7%) – районний диспансер, у 2 (15,4%) районах – стоматологічні поліклініки. Аналіз отриманих даних вказує на нерівномірний розподіл між адміністративними районами закладів охорони здоров'я.

У м. Ужгород (обласний центр) функціонують районна та міська поліклініка, лікарні для дітей та дорослих, пологовий будинок і ЦПМСД. В обласному центрі відсутні міські диспансери та стоматологічні міські поліклініки.

Вивчення забезпеченості населення лікарняними ліжками (на 100 тис. населення) вказує на достовірну різницю показника в розрізі адміністративних територій: від 0,8 (Хустський) до 6,5 (Рахівський район). Різниця становить 8,1 разу.

Наступним кроком дослідження було вивчення забезпеченості населення ліжковим фондом (табл. 2).

За даними табл. 2, забезпеченість населення в розрізі адміністративних територій має достовірні відмінності: від 18,65 на 10 тис. населення в Ужгородському районі до 54,55 у м. Ужгород. Різниця становить 2,9 ($p \leq 0,05$) разу.

Таблиця 1
Мережа закладів охорони здоров'я
Закарпатської області в розрізі адміністративних територій за 2014 р.

Адміністративна територія	ЦРЛ	РЛ	ЦПМСД	Рай поліклініка	Міська поліклініка	Міські лікарні	Міські дитячі лікарні	Дільничні лікарні	Пологовий будинок	АЗПСМ	ФАПи	Районні диспансери	Стомат. поліклініка	Всього	Лікарняні заклади	На 100 тис. населення
Берегівський	1		1							24	19			45	1	1,3
В.Березнянський		1	1							7	26			35	1	3,7
Виноградівський		1				1				32	16			50	2	1,7
Воловецький	1		1							5	23			30	1	4,1
Іншавський		1	1							30	7		1	40	1	1,0
Міжгірський		1	1							12	32			46	1	2,1
Мукачівський	1		1					3		24	44			73	4	2,2
Перечинський	1		1							11	10			23	1	3,1
Рахівський		1	1			3		2		25	8			40	6	6,5
Свалявський	1		1							13	14			29	1	1,9
Тячівський		2		1		1		4		29	34	1		72	7	4,6
Ужгородський		2	1	1						28	31			63	2	2,5
Хустський		1		1						26	16		1	45	1	0,8
м. Ужгород			1		1	1	1		1	9	-			14	3	2,6
Усього	5	10	11	3	1	6	1	9	1	275	280	1	2	605	41	3,7

Таблиця 2
Ліжковий фонд у розрізі адміністративних територій за 2014 р.

Адміністративна територія	Абсолютна кількість	На 10 тис. населення
Берегівський	340	44,72
В.Березнянський	118	44,18
Виноградівський	500	41,53
Воловецький	115	46,96
Іншавський	405	40,64
Міжгірський	206	42,96
Мукачівський	845	45,45
Перечинський	127	39,81
Рахівський	385	41,80
Свалявський	245	45,36
Тячівський	750	43,06
Ужгородський	147	18,65
Хустський	528	41,43
м. Ужгород	624	54,55

Далі вивчалоя забезпечення системи охорони області в розрізі адміністративних територій такими важливими ресурсами, як медичні кадри (табл. 3).

Аналіз забезпечення штатними посадами (табл. 3) лікарів і середніх медичних сестер у розрізі

адміністративних територій (абс.) показує достовірні відмінності, пов'язані з кількістю та потужністю закладів охорони здоров'я, які на їх територіях функціонують.

Таблиця 3

Медичні кадри в розрізі адміністративних територій за 2014 р. (на 10 тис. населення)

Адміністративна територія	Лікарі			Середні медичні працівники		
	штатні посади	зайняті посади		штатні посади	зайняті посади	
		абс.	%		абс.	%
Берегівський	207,25	175,00	84,40	443,25	402,25	90,80
В.Березнянський	65,50	63,50	96,90	155,50	154,50	99,40
Виноградівський	283,25	264,75	93,50	671,50	646,75	96,30
Воловецький	74,25	64,50	86,80	173,25	167,50	96,70
Іншавський	221,00	219,00	99,10	634,50	632,25	99,60
Міжгірський	123,25	113,75	92,30	291,50	287,00	98,50
Мукачівський	478,00	457,75	95,70	989,00	955,75	96,60
Перечинський	82,25	77,75	94,50	167,75	162,50	96,90
Рахівський	228,50	218,50	95,60	481,50	463,00	96,20
Свалявський	144,25	127,75	88,60	289,25	286,75	99,10
Тячівський	434,00	409,50	94,40	947,75	938,25	98,90
Ужгородський	166,00	158,25	95,30	278,25	253,00	90,90
Хустський	320,75	303,50	94,60	663,25	655,75	98,90
м. Ужгород	440,00	426,00	96,80	671,75	647,75	96,40

Важливим показником є рівень укомплектованості штатних посад.

Укомплектованість штатних посад лікарів коливається від 84,4% у Берегівському до 99,1% в Іншавському районі. Різниця є недостовірною і становить 1,2 разу.

Укомплектованість штатних посад середніх медичних працівників коливається за адміністративними територіями в межах 96,3–99,6%.

У цілому рівень укомплектованості штатних посад медичних працівників дає змогу, згідно з доказовим менеджментом, надавати якісну медичну допомогу пацієнтам.

Висновки

Забезпеченість населення мережею закладів охорони здоров'я та їх основними ресурсами має бути врахована в подальшому реформуванні системи вторинної медичної допомоги населенню області.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням та аналізом показників діяльності системи охорони здоров'я області в розрізі адміністративних територій.

Література

1. Лехан В. М. Методика оцінки структурної ефективності територіальних систем охорони здоров'я : методичні рекомендації 151.13/304.13 / уклад. : В. М. Лехан, Л. В. Крячкова, Е. В. Борвінко ; МОЗ України, Укр. центр наук. мед. інформації та патентно-ліценз. роботи, ДЗ «ДМА МОЗ України». – Київ, 2013. – 36 с.
2. Лехан В. М. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я: український вимір / В. М. Лехан, Г. О. Слабкий, М. В. Шевченко // Україна. Здоров'я нації. – 2010. – № 1. – С. 5–23.
3. Модернізація первинної медичної допомоги населенню України в руслі світових тенденцій / В. М. Лехан, Г. О. Слабкий, В. Г. Гінзбург [та ін.] // Україна. Здоров'я нації. – 2012. – № 2 (22). – С. 63–69.
4. Новая модель надання первинної медико-санітарної допомоги – досвід пілотних регіонів / В. М. Лехан, Г. О. Слабкий, В. Г. Гінзбург [та ін.] // Wiadomosci Lekarskie. – 2014. – Tom LXVII, gr.2czesc. II. – P. 210–214.
5. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2012 рік / за ред. Р. В. Богатирьової. – Київ, 2013. – 415 с.

Дата надходження рукопису до редакції: 20.11.2015 р.

**Характеристика сети учреждений здравоохранения
Закарпатской области и их основных ресурсов***V.V. Skryp*

ГВУЗ «Ужгородский национальный университет»,
г. Ужгород, Украина

ГУ «Украинский институт стратегических исследований
МЗ Украины», г. Киев, Украина

Цель – изучить и проанализировать сеть заведений здравоохранения Закарпатской области и их основные ресурсы.

Материалы и методы. Материалами исследования были отчеты учреждений здравоохранения Закарпатской области, которые оказывают первичную и вторичную медицинскую помощь, за 2014 г. Метод: статистический. Полученные результаты статистически проработаны с использованием общепринятых методов.

Результаты. Установлен неравномерный уровень обеспеченности населения области в разрезе административных территорий заведениями здравоохранения, госпитальными койками и медицинскими кадрами.

Выводы. Обеспеченность населения сетью заведений здравоохранения и их основными ресурсами должна быть учтена в дальнейшем реформировании системы вторичной медицинской помощи населению области.

Ключевые слова: Закарпатская область, учреждения здравоохранения, госпитальные койки, медицинские кадры, население, административные территории, обеспеченность.

**Characteristic of the network of healthcare institutions
of Transcarpathian region and their main resources***V.V. Skryp*

SHEI «Uzhgorod National University», Uzhgorod, Ukraine
SI «Ukrainian Institute of Strategic Researches
Ministry of Health of Ukraine», Kyiv, Ukraine

Purpose – to study and analyze the network of healthcare institutions of Transcarpathian region and their main resources.

Materials and methods. The reports of healthcare institutions of Transcarpathian region that provide primary and secondary medical care for 2014 were taken as the material of research. Statistical method was used as principal method of study. The results obtained were statistically processed with the use conventional methods.

Results. Uneven level of population provision with healthcare institutions, hospital beds and medical personnel was determined in the region in the context of administrative territories.

Conclusions. Provision of population with healthcare institutions network and their main resources should be taken into consideration in further reforming the system of secondary medical aid to the population of the region.

Key words: Transcarpathian region, health care institutions, hospital beds, medical personnel, population, administrative territories, provision.

Відомості про автора

Скрип Василь Васильович – пошукувач ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України»; пров. Волго-Донський, 3, м. Київ, 02099, Україна.